

Vulpia bromoides és *Luzula multiflora* a Drávamenti-síkon

CSIKY János^{1*}, ERZBERGER Peter² & DEME Judit¹

(1) Pécsi Tudományegyetem, TTK, Biológiai Intézet, Ökológia Tanszék, H-7624 Pécs, Ifjúság útja 6.;
*moon@ttk.pte.hu

(2) Belziger Straße 37, D-10823 Berlin, Németország

Vulpia bromoides and *Luzula multiflora* in the Dráva Plain (S Hungary)

Abstract – Vital populations of *Vulpia bromoides* (L.) S. F. Gray and *Luzula multiflora* Kirsch. were found between Vajszló and Páprád villages (S Hungary) in 25 May 2022. The populations grew in a mesic forest clearing in the territory of “Bükkhát forest”. These species are new for the flora of the Drava Plain. The habitat is demonstrated by a phytosociological relevé.

Keywords: lowland, mesic grassland, Poaceae, threatened plant

Összefoglalás – 2022. május 25-én a *Vulpia bromoides* (L.) S. F. Gray és a *Luzula multiflora* Kirsch. egy-egy erőteljes alföldi állománya került elő a Drávamenti-sík peremén, a Vajszló és Páprád közt található Bükkháti-erdő tömbjében, üde erdei tisztáson. A Drávamenti-sík flórájára új, együttélő fajok élőhelyi körülményeit egy cönológiai felvétel szemlélteti.

Kulcsszavak: alföld, Poaceae, üde gyepek, veszélyeztetett növény

2022. május 25-én a Bükkháti-erdő egyik kaszálóként hasznosított tisztásán, az erdő peremén, kisebb foltokban a Magyarországon meglehetősen ritka, sebezhető (VU) déli egércsenkesz (KIRÁLY 2007) több ezer töves és a halvány perjeszittyó életerős (50–100 töves) állományára bukkantunk (KEF: 0174.1). Az erdő részleges árnyalása miatt kiritkuló alacsony gyepekben, a *Vulpia bromoides* domináns foltjaiban jellemző fajkészletet a következő növénytársulástani felvétel szemlélteti (A-D értékek a hagyományos Braun-Blanquet skála szerint): kvadrátméret 4 m², kitettség/ meredekség 0°, Sum E: 60%, Sum E1: 58%, Sum E0: 2%, h E1: -40 cm, h E0: -2 cm; E1: *Vulpia bromoides* 3, *Centaurea jacea* L. 1, *Erigeron annuus* (L.) Pers. 1, *Fragaria vesca* L. 1, *Holcus lanatus* L. 1, *Luzula multiflora* 1, *Plantago lanceolata* L. 1, *Veronica officinalis* L. 1, *Vicia tetrasperma* (L.) Schreb. 1, *Vulpia myuros* (L.) C. C. Gmel. 1, *Ambrosia artemisiifolia* L. +, *Cerastium fontanum* agg. r, *Valerianella dentata* (L.) Pollich r; E0: *Ceratodon purpureus* (Hedw.) Brid. 1, *Barbula unguiculata* Hedw. +, *Brachythecium albicans* (Hedw.) Schimp. +, *Calliergonella cuspidata* (Hedw.) Loeske +, *Pseudoscleropodium purum* (Hedw.) M. Fleisch. +, *Campyliadelphus chrysophyllus* (Brid.) R.S. Chopra r.

A két faj begyűjtött példányait a Pécsi Tudományegyetem herbáriumában (JPU) helyeztük el.

Egyetlen debreceni adventív állományán kívül (vö. KIRÁLY & MESTERHÁZY 2005), amelyet azóta sem erősítettek meg, ez a *V. bromoides* első alföldi, természetközeli előfordulása Magyarországon. Hasonló a helyzet a sokvirágú perjeszittyóval is, amelynek csak egy aktuális előfordulását ismerjük a Nyírségből (BARTHA *et al.* 2015). Az évtizedek óta kaszálóként kezelt tisztáson korábban csak a késő nyári és őszi vegetációs periódusokban fordultunk meg. A két

faj észlelésére ekkor, az év második felében (pl. kaszálások, vadzavarás miatt) kisebb az esély, így nem zárható ki, hogy e taxonok már korábban is előfordultak a területen. Mindenestere, sem a JPU-ban, sem Horvát O. A. magánherbáriumában (A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumában) nincs korábban gyűjtött herbáriumi példánya e két fajnak. Idekerülésük kapcsán nem vethető el a friss megletelepedés (pl. felületéssel), behurcolás (pl. járművekkel) lehetősége sem. A *V. bromoides* a Mecsek térségében (Dél-Zselic, Mecsek hegység) szórványos, lokálisan tömeges, feltehetőleg terjeszkedésben lévő faj (vö. MESTERHÁZY *et al.* 2021). KIRÁLY & MESTERHÁZY (2005, 2009) véleményével ellentétben a déli egércsenkesz hazánkban nem csak Thero-Airion jellegű gyepekben, de bolygatott erdei élőhelyeken, utak mentén és erdőszegélyekben, a Mecsekben akár mészkő alapkőzetben fejlődő bükkösök szélén is megjelenhet. Jelenlegi viselkedése alapján a térségben terjeszkedésben lévő, egyáltalán nem veszélyeztetett faj. Ugyanakkor a gyepek feldarabolódásával, a legeltetés felhagyása miatt a Nyugat-mecseki *Festuca dalmatica* (Hack.) K. Richt., *Chrysopogon gryllus* (L.) Trin. elegyes, archeofitonokban gazdag természetesebb élőhelyein, a szukcesszió előrehaladtával, az utóbbi évtizedekben erősen visszaszorult. A *Luzula campestris-multiflora* komplexbe tartozó taxonok magyarországi adatai (vö. BARTHA *et al.* 2015) a fajok átfedő bélyegeinek köszönhetően (LÁJER 2004) herbáriumi példányok hiányában fenntartásokkal kezelendők. Ennek tükrében, minden herbáriumi példánnyal támogatott előfordulási adat üdvözlendő, mivel növeli a valós elterjedési viszonyok tisztázásának esélyét.

Irodalom

- BARTHA D., KIRÁLY G., SCHMIDT D., TIBORCZ V., BARINA Z., CSIKY J., JAKAB G., LESKU B., SCHMOTZER A., VIDÉKI R., VOJTKÓ A. & ZÓLYOMI Sz. (szerk.) (2015): *Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza*. – Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron
- KIRÁLY G. (szerk.) (2007): *Vörös Lista. A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai*. – Sopron, Sajat Kiadás, 73 p.
- KIRÁLY G. & MESTERHÁZY A. (2009): *Vulpia* C.C. Gmel. – In: KIRÁLY G. (szerk.), *Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok*. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága, Jósvafő, pp. 509.
- KIRÁLY G. & MESTERHÁZY A. (2005): A *Vulpia bromoides* (L.) S. F. Gray Magyarországon. – *Flora Pannonica* 3: 3–15.
- LÁJER K. (2004): Perjeszittyó tanulmányok I. Összehasonlító statisztikai vizsgálatok és kiegészítő megfigyelések a *Luzula* szekció hazai fajainak ismeretéhez. – *Flora Pannonica* 2(2): 69–83.
- MESTERHÁZY A., WIRTH T., SCHMIDT D. & CSIKY J. (2021): A *Vulpia ciliata* morfológiája és magyarországi terjedésének sikere a vasúthálózat mentén. – *Kitabelia* 26(2): 145–156.

Beérkezett / received: 2022. 06. 10. • Elfogadva / accepted: 2022. 07. 12.